

308. Magyarszombatfa, Hosszúföld-dűlő

(Vas megye) Kk, Kú

2009. áprilisban az Órség területén kialakítandó gázvezeték tervezéséhez kapcsolódóan végeztünk terepbejárást.

Hosszúföld-dűlő I. (KÖH 70451): A lelőhely a műúttól Ny-ra 80–100 m-re, az SP1 jelű törésponttól DK-re 150 m-re helyezkedik el. Két nagyobb dombvonulat között egy kisebb völgy húzódik. A völgy nagyon vizenyős, szinte járhatatlan volt, helyenként összefüggő fű és rét fedte a talajt. A dombokon a műút felé néhány jellegtelen, finoman soványított és gyorskorongon készült késő középkori–kora újkori kerámiatöredéket találtunk.

Hosszúföld-dűlő II. (Meszes-föld, KÖH 70453): A lelőhely a műúttól K-re kb. 300 m-re, Magyarszombatfától É-ra, az SP1 és HHE-Baján DK-1 jelű töréspontok között helyezkedik el. A műúttól K-re folytatódik a Hosszúföld-dűlő I. nevű lelőhelynél megismert dombvonulat. A területet egy kisebb vizesárok szeli át, ennek K-i és Ny-i oldalán is késő középkori–kora újkori, szépen soványított és gyorskorongon készült kerámiatöredéket gyűjtöttünk.

Munkatársak: Kőszegi Ádám, Isztin Gyula, Kolonits László régésztechnikusok, Kutasi Nikoletta könyvtáros-adattáros.

NAGY MARCELLA

309. Makó, Dáli-tanyák I.

KÖH 42499)

(Csongrád megye) Á

A Makótól 4,5 km-re, a Kövegyre vezető műút É-i oldalán, a Szárazér-csatornától K-re található lelőhelyet (MOL-34) a Magyar–Román gázszállító vezeték létesítéséhez kapcsolódó terepbejárások során fedezték fel. A 2009. május 11. és június 4. között a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai által végzett megelőző régészeti feltárás 740 m²-t érintett.

A kijelölt területen feltárt 3 árkot, 2 kemencét és egy gödröt az Árpád-korra keltezhetjük. Az árok a Szárazér-csatornával párhuzamosan futottak, ami alapján azok feltehetően kerítő- és vízelvezető árkokként értelmezhetők. A két kemencéből, ill. sütőfelületük alapozásából került elő a legtöbb kerámiaanyag (korongolt fazék- és bográcstöredékek). Az ásatás során pontosítani tudtuk a régészeti lelőhely korábban meghatározott kiterjedését, viszont a keskeny kutatási terület nem volt alkalmas a település szerkezetének pontosabb megismerésére.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a szegedi Móra Ferenc Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Erdei Krisztina, Nagy Ferenc technikusok.

CZIFRA SZABOLCS

310. Makó, Dáli-tanyák II.

(KÖH 42500)

(Csongrád megye) Sza, Á

A Magyar–Román gázszállító vezeték Algyő–Nagylak közötti szakaszának építése kapcsán 2009. március 27. és április 2. között megelőző feltárást végeztünk a Makótól 5 km-re, a Sámson–Apátfalvi Szárazér-csatornától 450 m-re K-re található lelőhelyen (MOL-35). A nyomvonalon a 2003-ban végzett terepbejárások alapján feltárássra kijelölt terület közel ÉNy–DK-i irányban, 7 m szélességben, mintegy 200 m hosszan, elnyújtott „S” alakban húzódott keresztül a lelőhely központi területén. A szakaszt a Makó–Kövegy közötti műutat kísérő csatornák, valamint egy kisebb tanyához vezető földút keresztezte. A közműveket kihagyva a feltárást 3 szelvényt szakaszban végezték el a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársai.

Összesen 15 stratigráfiai egységet, ezekből pedig 9 objektumot különítettünk el. Munkánk során két, korban is elkülönülő térséget figyeltünk meg az ásatási területen belül. A feltárás K-i szelvényt szakaszának Ny-i, csatorna melletti, valamint a műúttól Ny-ra eső szelvény K-i végében csak késő szarmata kori telepobjektumok kerültek elő. A korszak jelenségei közül 3 árok, 2 pedig gödör volt; a párhuzamosan futó árok az egykori telep K-i szélét jelölhetik. A leletanyag mennyiségének tekintetében különösen gazdag volt a K-i szelvényt szakaszban talált gödör. Ennek csak egy részletét lehetett feltárni, nagyobb hányada a kitűzött nyomvonalszakaszon túlra esett. A szarmata kori objektumokból felszínre került leletek zöme kerámia, valamint állatcsont volt, kő- és fémanyag csak ritkán fordult elő. Az edénytöredékek közül jellegzetesek az apró kavicsos soványítású, fésűs vonalköteggel díszített, síkozott peremű fazekak. Fontos lelet egy lécdíszes töredék az egyik árokból. A szürke színű, korongolt, felfényezett kerámia között több a kónikus falú tálakból származó darab.

A feltárt objektumok másik csoportja Árpád-kori megtelepedésre utal, melynek nyomait csak a középső szelvényt szakasz Ny-i harmadában azonosítottuk. Itt egy közel 15 m széles szakaszon 2 vízelvezető vagy kerítőárok, egy gödör, valamint egy É–D-i tengelyű, téglalap alakú ház félig földbe mélyített struktúrája került elő. Az épületben a rövidebbik oldalak mentén padkák húzódtak. Ugyanitt egy-egy cölöphelyet is találtunk, amelyek az egykori nyeregteret jelezték. Az említett padkák közül a D-i oldalon fekvő közel 90 cm széles volt; ebbe ásták bele az említett tartócölöpök egyikét. A ház DNy-i sarkában egy összeroppant cseréput töredékeit bontottuk ki. Az épület közepén tűzhely, az ÉNy-i sarokba vájva pedig a fűtést szolgáló kemence került felszínre. A kemencét részben a szomszédos árok betöltésében alakították ki, ami alapján 2 fázist lehetett elkülöníteni az Árpád-kori objektumok között. A házban lejárati nyomát, tapasztott padlót nem tudtunk megfigyelni.

A leletek a KÖSZ szegedi regionális irodájában történő elsődleges feldolgozásukat követően a szegedi Móra Ferenc Múzeumba kerülnek végleges elhelyezésre.